

Міністерство освіти і науки України

**Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»**

**Проект «Норвегія-Україна.
Професійна адаптація. Інтеграція в державну систему» (NAPUSS)
Професійна перепідготовка військовослужбовців,
ветеранів та членів їхніх сімей в Україні**

МЕНЕДЖМЕНТ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Навчальний посібник

Випуск 10

Одеса 2021

УДК 378+373.61+33
М 50

Укладачі:

Музиченко Г. В., Доброва Т. Г., Полуяктова О. В., Личковська М. Р., Дуковська І. М.,
Філатова Н. В., Бобро О. В., Тронько С. П., Корабльов В. А., Мазурок Т. Л

Головний укладач:

Полуяктова О. В.

Рецензенти:

Коляда Т. А. – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів імені Л. Л. Тарангул Університету Державної фіскальної служби України;

Матюк Т. В. – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та підприємництва ОНУ імені І. І. Мечникова

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ДВНЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»
(протокол № 11 від 29.04.2021 р.)

М 50 **Менеджмент підприємницької діяльності** : навч. посіб. для професійної підготовки військовослужбовців ЗС України звільнених у запас. Проєкт «Норвегія-Україна». – Вип. 10 , 2021. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика» – 2021. – 240 с.

ISBN 978-966-992-467-4

ISBN 978-966-992-467-4

© ДВНЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2021
© Проєкт «Норвегія-Україна», 2021

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	6
<i>Музиченко Г. В.</i> СТАРТАП: СУЧАСНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ТА РОЛЬ В РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ	7
<i>Доброва Т. Г., Полуяктова О. В.</i> БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ЯК ПЕРЕДУМОВА УСПІШНОЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	29
<i>Личковська М. Р.</i> МЕНЕДЖМЕНТ СТВОРЕННЯ ТА РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА	59
<i>Дуковська І. М.</i> ВІДОКРЕМЛЕНІ ПІДРОЗДІЛИ В ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ	184
<i>Філатова Н. В.</i> РЕСУРС, ЩО ЗАВЖДИ З ТОБОЮ, ЦЕ – ТИ САМ!	188
<i>Філатова Н. В.</i> УКРАЇНСЬКІ ПОЕЗІЇ ЯК ПСИХОЛОГІЧНИЙ РЕСУРС ОСОБИСТОСТІ	213
<i>Бобро О. В., Тронько С. П.</i> ВИЗНАЧЕННЯ ПРЕВЕНТИВНИХ ДІЙ У СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЯХ	227
<i>Корабльов В. А., Мазурок Т. Л</i> ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ В КОМЕРЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	234

Дуковська І. М.
Юрист-практик, власник бізнесу

ВІДОКРЕМЛЕНІ ПІДРОЗДІЛИ В ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ

Зручною формою розширення бізнесу є відкриття філій і представництв як на території розташування головного підприємства, так і за його межами. Така форма ведення бізнесу має цілий ряд переваг. Адже, як правило, підприємства відкривають філії та представництва з метою розширення ринків збуту товарів і надання послуг, наближення до можливих джерел сировини і палива, а також до потенційних споживачів продукції, робіт, послуг, економії на транспортних витратах і т.і.

Так, відокремленим підрозділом визнається будь-територіально відокремлений підрозділ ЮО, за місцем знаходження якого обладнані робочі місця, створені більш ніж на місяць. При цьому не важливо, чи вказано такий підрозділ в Статуті ЮО і які у нього повноваження .

Відокремлений підрозділ юридичної особи – це філія, інший підрозділ юридичної особи, що знаходиться поза її місцезнаходженням та виробляє продукцію, виконує роботи або операції, надає послуги від імені юрособи, або представництво, яке здійснює представництво і захист інтересів юридичної особи

Так, згідно чинного законодавства України є три основні види таких підрозділів:

1. Дочірнє підприємство – це юридичне самостійне підприємство, що відокремилася від основного (материнського) і засноване ним через передачу частини майна.

2. Філія – це відокремлений підрозділ ЮО, що розташований поза місцем його знаходження та здійснює всі його функції або їх частину, в тому числі функції представництва.

3. Представництво – відокремлений підрозділ ЮО, що розташований поза місцем його знаходження, яке представляє інтереси юридичної особи та здійснює їх захист;

Слід зазначити, що підприємства, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, можуть відкривати за межами України свої представництва, філії та виробничі підрозділи за умови утримання яких за кошти підприємства.

Діяльність філій, представництв та інших відокремлених підрозділів підприємств, утворених відповідно до законодавства інших держав, здійснюється на території України відповідно до законодавства України.

Відокремлені підрозділи юрособи не підлягають держреєстрації у звичайній процедурі, що значно спрощує їх діяльність та термін початку їх роботи. Але відомості про відокремлені підрозділи юридичної особи залучаються до її реєстраційної справи та включаються до Єдиного держреєстру.

Представництва, філії іноземних компаній в Україні підлягають акредитації на території України в порядку, встановленому законодавством.

Якщо ЮО приймає на роботу дистанційного співробітника в іншій місцевості, то створення відокремленого підрозділу розглядається в окремому випадку, але створення такого підрозділу у разі співпраці з дистанційним співробітником не є обов'язковим, а такий працівник може виконувати свої функції лише за умови наявності довіреності.

Філія має свій баланс, свої розрахункові рахунки, сам реєструється в податкових та здає звіти. Тобто там повинен бути бухгалтер.

Відокремлений підрозділ – не має балансу, рахунків і не здає саме звіти. Тобто зарплату працівникам відокремленого підрозділу платить головний офіс, звітує за них теж. Всі платежі надходять на рахунок головного, від туди ж розраховуються і сплачуються податки.

Розглянемо процедуру створення філії або представництва більш докладно.

Прийняття рішення про створення філії або представництва

Рішення про створення філії або представництва ЮО може бути прийнято:

- на загальних зборах учасників товариства
- на засіданні ради директорів (наглядової ради), якщо це передбачено статутом ЮО.

У разі проведення загальних зборів для прийняття рішення про створення філії або представництва необхідно отримати згоду не менше двох третин усіх учасників. Зазначене мінімальну кількість голосів може бути збільшено статутом товариства.

Для випадків, коли рішення приймається радою директорів, мінімальна кількість голосів законом не встановлено і має бути визначено в статуті ЮО.

Якщо в ЮО тільки один учасник, рішення про створення філії або представництва він приймає одноосібно.

Оскільки філія і представництво не є самостійними юридичними особами, вони діють на підставі затверджених ЮО положень. Тому після прийняття рішення про їх створення слід також затвердити положення про філію (представництво), в якому повинно бути зазначено:

- місце знаходження філії (представництва);
- функції філії (представництва);
- права філії (представництва);
- права та обов'язки ЮО перед філією (представництвом);
- порядок управління майном філії (представництва).

Вносити будь-які зміни до статуту ЮО у зв'язку зі створенням філії чи представництва не потрібно. Необхідно лише зафіксувати інформацію про новий структурний підрозділ в Єдиному державному реєстрі. Зробити це необхідно протягом трьох робочих днів з дня прийняття рішення про створення філії (представництва).

При створенні філії або представництва вставати на облік в податковій інспекції за місцем їх знаходження не потрібно. Інспекція зробить це самостійно виходячи з даних про створення відокремленого підрозділу, внесених в держреєстр.

Якщо створюється відокремлений підрозділ – Дочірнє підприємство, то організація зобов'язана стати на облік в податкових органах за місцем знаходження кожного з них

Для цього протягом 10 днів з дня створення відокремленого підрозділу потрібно направити до податкового органу за місцем його знаходження повідомлення.

Призначення керівника підрозділу

Керівником підрозділу можна призначити когось із вже наявних співробітників або це може бути знову прийнята на роботу особа. У другому випадку необхідно укласти трудовий договір з новоприйнятим на цю посаду особою.

Як наділити керівника повноваженнями:

Керівнику філії (представництва) необхідно видати довіреність від імені ЮО на вчинення дій в інтересах останнього. Зробити це може керівник товариства. Таку

довіреність необхідно завірити печаткою підприємства, а у разі, якщо підприємство працює без печатки, то таку довіреність засвідчує нотаріус.

Подібна довіреність може бути видана не тільки керівнику філії або представництва, а й керівнику відокремленого підрозділу, який філією або представництвом не є.

У цій довіреності слід вказати, чи має керівник філії (представництва) право:

- формувати штат працівників філії (представництва);
- видавати доручення працівникам філії (представництва);
- розпоряджатися коштами філії (представництва);
- виступати від імені філії і в інтересах філії (представництва);
- укладати угоди від імені ЮО в процесі звичайної господарської діяльності;
- відкривати рахунок в банку і санкціонувати проведення операцій за рахунком.

Прийняття співробітників на роботу

Після того як філія (представництво) створені та призначений керівник, необхідно укомплектувати його штат.

Зробити це можна двома способами:

- прийняти на роботу нових співробітників;
- перевести на філію співробітників, що працюють в головній організації.

Слід мати на увазі, що в трудовому договорі з працівником, прийнятим у відокремлений структурний підрозділ, розташоване в іншій місцевості, як місце роботи вказується відокремлений підрозділ та його місцезнаходження.

Трудовий контракт підписується:

- керівником ЮО, якщо директор філії не має права формувати його штат;
- керівником філії (представництва), якщо він на це уповноважений довіреністю.

Окремо зауважу на нюансах створення Дочірнього підприємства

Дочірнє підприємство (ДП) – це підприємство, єдиним засновником якого виступає інше підприємство. Дочірнє підприємство знаходиться в залежності від засновника. Ця залежність виникає внаслідок створення ДП материнським підприємством.

Майно ДП повністю формується за рахунок переданого майна підприємства-засновника або ж останньому належить контрольний пакет акцій дочірнього підприємства.

Залежність ДП від засновника може бути двох видів: проста і вирішальна.

Проста залежність: материнське підприємство має право блокувати прийняття рішень дочірнього, які приймаються кваліфікованою більшістю голосів.

Вирішальна залежність: між материнським підприємством та ДП встановлюються відносини контролю-підпорядкування. Це виражається в участі засновника в загальних зборах та інших органах управління, участі в статутному капіталі, володінні контрольним пакетом акцій.

Материнська компанія, яка володіє контрольним пакетом акцій дочірньої, визнається холдинговою. Між нею і ДП виникають організаційно-господарські зобов'язання.

Підприємства, які мають ДП, подають консолідовану фінансову звітність разом з фінансовими звітами за власними господарськими операціями.

Дочірнє підприємство не є аналогом представництва материнської компанії. ДП – повноцінна юридична особа і самостійний платник податків, зборів та інших обов'язкових платежів. Воно має окремий баланс, банківські рахунки, печатку із найменуванням. Самостійно несе відповідальність за зобов'язаннями, які виникають з укладених від його імені договорів.

Порядок реєстрації дочірнього підприємства в Україні

Питання створення, реорганізації і ліквідації, затвердження статуту ДП відносяться до компетенції вищих органів управління юридичної особи-засновника.

Дочірнє підприємство створюється за загальними правилами реєстрації юридичної особи.

Документи для створення ДП

Для проведення державної реєстрації засновник (уповноважена особа) повинен подати державному реєстратору такі документи:

- заповнену заяву на проведення реєстрації ДП;
- рішення засновника про створення ДП;
- Статут ДП;
- виписка або інший документ, що підтверджує реєстрацію материнської компанії (для юросіб нерезидентів);
- довіреність (при необхідності).

Термін відкриття ДП не перевищує 24 години з дня отримання реєстратором документів.

Особливості відкриття ДП в Україні

1. Дочірнє підприємство може отримати статус підприємства з іноземними інвестиціями після сплати засновником нерезидентом внеску до статутного капіталу.

2. Про наявність простої або вирішальної залежності ДП від материнського підприємства вказується в статуті дочірнього підприємства.

3. У заяві на реєстрацію ДП визначаються види господарської діяльності, які воно має право проводити. При цьому види діяльності можуть відрізнятися від видів діяльності материнської компанії.

4. Особливість формування статутного капіталу дочірнього підприємства полягає в тому, що материнське підприємство отримує корпоративні права в обмін на передачу частини своїх активів.

Таки чином, ми розглянули можливість масштабування бізнесу через створення його структурних усоблених підрозділів, які здатні вести як самостійну та під наглядом головного материнського підприємства, так і залежної форми діяльності, що може привести до позитивного розширення власного бізнесу підприємств.